

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Освітньо-професійна програми «Практична психологія»
2 курс, 3-й семестр(1,4) Денна, заочна форми навчання

Галузь знань

С Соціальні науки,
журналістика, інформація
та міжнародні відносини

Спеціальність

С 4 Психологія

Освітній рівень

Другий (магістерський)

**Назва кафедри
та викладач /
викладачі**

Кафедра практичної психології

Викладач: Тарасова Валерія Валеріївна

Лінк на профіль викладача на сайті факультету: <https://pf.udu.edu.ua/pro-fakultet/kolektyv-pf/spivrobitnyky/tarasova-valeriia-valeriivna#zahalni-vidomosti>

E-mail: tarasova.v.v@udu.edu.ua

Лінк на профіль викладача у Google Scholar:
https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&view_op=list_works&gmla=AP6z3OaqPLiShz4TX3VNGiP43tI5mjjLNd9JB7IDJPV_nWwSZRPnqLvul8BB6Mn-U0_1RNeFzqO8s1heMYeC7AFDvtvjqWKGc_6dZ2jo8p7wB1w_w2lEKx-3YCFD4N7IJ004anU&user=0--9uxMAAAAJ

**I. Основна
мета/цілі навчання**

Формування у здобувачів системного розуміння теоретичних і практичних засад клінічної психології, закономірностей функціонування психіки в умовах психічного здоров'я та психічних розладів; оволодіння принципами клініко-психологічного дослідження, аналізу симптомів і синдромів, диференціації психологічних та психопатологічних проявів, а також формування професійних умінь щодо проведення клініко-психологічної оцінки, визначення психологічних мішеней допомоги та побудови стратегії психологічного супроводу з дотриманням професійних і етичних норм.

**II. Місце навчальної
дисципліни в
освітній програмі**

Обов'язкова навчальна дисципліна

Цикл професійної підготовки

Шифр у навчальному плані ПП05

Денна ф.н.

Заочна ф.н.

III. Обсяг навчальної дисципліни	Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС	
	Загальна кількість годин	90	
		<i>Денна форма</i>	<i>Заочна форма</i>
	Лекційні заняття	16	6
	Семінарські/практичні заняття	6/12	2/4
	Самостійна робота	56	78

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади клінічної психології

Тема 1.1. Клінічна психологія як галузь психологічної науки і практики. .

Тема 1.2. Психічне здоров'я, психічна норма та патологія. Критерії диференціації норми і патології.

Тема 1.3. Психологічні та біопсихосоціальні чинники психічного функціонування. Особистість у контексті психічного здоров'я та захворювання.

Змістовий модуль 2. Клініко-психологічне дослідження та психопатологія

Тема 2.1. Клініко-психологічне дослідження: принципи, етапи та методи. Клінічна бесіда, спостереження, анамнез та психодіагностичне обстеження.

Тема 2.2. Основні психопатологічні симптоми та синдроми. Порушення сприймання, мислення, пам'яті, уваги, емоційної та вольової сфер.

Тема 2.3. Клініко-психологічна характеристика основних психічних розладів. Тривожні, депресивні, obsесивно-компульсивні, травма- та стресор-пов'язані, психотичні розлади та розлади особистості.

Змістовий модуль 3. Клінічна діагностика та психологічна допомога

Тема 3.1. Диференційна діагностика у клінічній психології. Розмежування психологічних проблем і психічних розладів. Межі професійної компетентності психолога.

Тема 3.2. Психологічна допомога особам із психічними розладами. Психологічний супровід, психокорекція, психоосвіта, профілактика та психологічна реабілітація.

Тема 3.3. Клінічний випадок у роботі психолога: від первинної скарги до психологічного висновку. Формування клініко-психологічної гіпотези та визначення стратегії психологічної допомоги.

Зміст лекційних та практичних занять, завдання для самостійної роботи, питання до заліку та інше містяться на курсі у Moodle: <https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=2803>

V. Результати навчання

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР16. Здатність орієнтуватися в теоретичних моделях психологічної допомоги, використовувати їх в різноманітних її галузях та різновидах, володіти основними процедурами, техніками та конструктами.

ПР20/Е1.У3. Застосовувати кращий вітчизняний та зарубіжний досвід щодо нових розробок та методик діагностики, психокорекційної, психолого-профілактичної та психотерапевтичної роботи у своїй професійній діяльності.

**VI. Порядок і
критерії
Оцінювання5**

Форми поточного контролю

Поточний контроль	опитування (усні й письмові), презентації кейсів, моделювання психологічних ситуацій, тестування (у тому числі онлайн), складання психологічного висновку, участь у групових дискусіях, виконання рольових вправ, виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ), МКР
Підсумковий контроль	екзамен у 3 семестрі

Важливі зауваги щодо оцінювання!

До початку екзаменаційної сесії здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право складати екзамен. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він вивчає навчальну дисципліну повторно на платній основі. Максимальна оцінка за семестр **60 балів**, за екзамен – **40 балів**

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом факультету. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий раз – комісії. Якщо здобувач має більше 3-х академзаборгованостей, він відраховується з університету.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

• повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

• повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки

(комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми освітнього компонента, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з освітнього компонента, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

- **35 – 59 балів з можливістю повторного складання.** Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з освітнього компонента, не вміє логічно, послідовно, ґрунтовно висловлювати думку;
- **0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента.** Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри: щопонеділка з 14.00. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Усі завдання, передбачені навчальною програмою, мають бути виконанні у встановлений викладачем термін. Практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки).

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами:

- 1) опитування (усне, письмове), виконання рольових вправ – 5 балів;
- 2) презентація кейсів – 40 балів;
- 3) моделювання психологічних ситуацій – 10 балів;
- 4) участь у групових дискусіях – 5 балів;

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. МКХ-11. Розділ 06: Психічні і поведінкові розлади та порушення нейропсихічного розвитку : статистична класифікація / за заг. ред. В. Д. Мішиєва ; уклад.: В. Д. Мішиєв, Б. В. Михайлов, Є. Г. Гриневич, В. Ю. Омелянович ; пер. з англ. Б. В. Михайлова. Київ : Моріон, 2023. 304 с.
 2. Довідник діагностичних критеріїв DSM-5 від Американської психіатричної асоціації / наук. ред. В. Горбунова, Л. Засєкіна, О. Плевачук ; пер. О. Лисак, М. Прокопович ; Інститут психічного здоров'я УКУ. Львів : Галицька видавнича
-

-
- спілка, 2023. 473 с.
3. Максименко С. Д., Цимбалюк І. М. *Клінічна психологія : навчальний посібник*. Київ : ВД «Професіонал», 2008.
 4. Бурлачук Л. Ф. *Психодіагностика : підручник*. Київ : Либідь, 2006.
 5. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. *Основи психологічної діагностики : навч. посібник*. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2009. 464 с.
 6. Tarasova, V. Psychodiagnostic competence of psychologists: influences and factors of diagnostic errors / V. Tarasova // Освітньо-науковий простір = Educational Scientific Space : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; [гол. ред. Матвієнко О. В.]. Київ : Видавництво Ліра-К, 2025. Вип. 8 (1-2025), том 1. С. 133-143. <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/d002af92-f1db-4110-9b38-d6597e4f760a>
 7. Агаєв Н. А., Кокун О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Остапчук В. В., Ткаченко В. В. *Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців : методичний посібник*. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2016. 234 с.
 8. Freud S. *The Interpretation of Dreams*. In: *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*. Vols. IV–V. London : The Hogarth Press, 1953.
 9. Freud S. *The Ego and the Id*. In: *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*. Vol. XIX. London : The Hogarth Press, 1961.
 10. Freud S. *Inhibitions, Symptoms and Anxiety*. In: *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*. Vol. XX. London : The Hogarth Press, 1959.
 11. Freud S. *Mourning and Melancholia*. In: *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*. Vol. XIV. London : The Hogarth Press, 1957.
 12. Lacan J. *Écrits: The First Complete Edition in English*. New York : W. W. Norton & Company, 2006.
 13. Lacan J. *The Seminar of Jacques Lacan. Book XI: The Four Fundamental Concepts of Psychoanalysis*. New York : W. W. Norton & Company, 1998.
 14. Lacan J. *The Seminar of Jacques Lacan. Book I: Freud's Papers on Technique, 1953–1954*. New York : W. W. Norton & Company, 1988.
-

Обговорено і затверджено на засіданні кафедри практичної психології (протокол №1 від 28.08.2026 р.)